

Verdrag van de ALGEMENE LEDENVERGADERING, gehouden op vrijdag 25 en zaterdag 26 november 1983 in Amicitia te Den Haag.

1. Opening door de partijvoorzitter

De partijvoorzitter opent om 20.05 uur het congres. Hij legt in het kort uit waarom er in Den Haag wordt gecongresseerd. De Flint in Amersfoort was gereserveerd voor 28 en 29 oktober. Het leek het HB niet verstandig om op deze data over kernwapens te praten. Een van de resterende mogelijkheden om te vergaderen bleek toen Den Haag te zijn, omdat er in het centrum van het land geen accommodatie meer te vinden was.

De voorzitter wenst de leden een goed en plezierig congres toe.

De congresvoorzitters zijn: Rudi Nieuwenhoven, Hessel van Dijk en Arnold Gerritsen.

2. Benoeming Notulen- en Stencommissie

In de stencommissie worden bij acclamatie benoemd: Paul Wessels (voorzitter), Joke Staal, Wim Colin en Tom Meevis.

In de notulencommissie worden bij acclamatie benoemd: Magda Berndszen (voorzitter), Ankie van Leeuwen, Hilde Jansen (alleen vrijdag) en Marjon Jansen (alleen zaterdag)

3. Toelichting op de stemprocedure

Er zal, omdat het niet gaat over wijzigingen van statuten, met gewone meerderheid van stemmen worden gestemd.

De congresvoorzitter deelt mee dat de sprekerslijsten voor de begroting 1984, de algemene moties m.b.t. het Europees program en de amendementen op het Europees program geopend is.

4. Begroting

Toegelicht door de Penningmeester Peter Fonkert.

De verkiezingsuitgaven van vorig jaar hebben onze liquiditeits- en solvabiliteitspositie ernstig in beweging gebracht. Ondanks geslaagde financiële acties in het voorjaar is deze positie nog steeds negatief alhoewel redelijk stabiel te noemen.

De uitgave van de Democraat Extra bleek een gigantisch succes. Financieel evenwel niet en was dit een grote tegenvaller.

De contributie wordt opgebracht door 9.500 leden die gemiddeld f. 90.-- zullen afdragen volgens de begroting voor volgend jaar. Dit jaar wordt dit waarschijnlijk gerealiseerd en dient daarom als basis voor volgend jaar.

Toch dient ons beleid erop gericht om zuinig van aard te zijn om eventuele tegenvallers volgend jaar te kunnen opvangen. De bijdrage aan het Verkiezingsfonds blijft ongewijzigd. Wellicht kan dit tekort in omvang nog iets dalen door incidentele meevallers.

De regio-bijdrage is gebaseerd op f. 12.-- per lid. Dit bedrag bestaat uit f. 10.-- bodembijdrage en f. 2.-- toeslag. Deze f. 2.-- is enkele jaren geleden opgenomen vanwege de snelle ledenstijging. Aangezien we nu met een sterk ledenverlies te maken hebben en de vaste lasten permanent blijven, dienen we de opslag te laten vervallen. Als compensatie hiervoor zullen wij de Democraat nieuwe stijl aan alle leden toezenden, zodat de regio's de kosten van collectieve abonnementen op de Democraat Extra niet hoeven te dragen.

HB & AR:

De onkosten die door HB-leden worden gemaakt werden tot nu toe zelf betaald. HB vindt dat deze kosten geen belemmering mogen zijn om een HB-functie te vervullen en zou tevens graag zien dat 1 functionaris bijv. de voorzitter voor 1 a 2 werkdagen financieel gecompenseerd zou worden. Vanaf het najaarscongres 1984 zal deze regeling van kracht zijn. Dit jaar wordt een begin gemaakt in de tegemoetkoming van deze kosten, hetgeen volgend jaar in de begroting doorwerkt.

Het bedrag tenslotte t.b.v. de campagne voor het Europees Parlement is gevonden in de bijdrage van het E.P.

De voorzitter van de Financiële Commissie Jan Prevoo:

De taak van de F.C. is het HB te adviseren bij financiële aangelegenheden alsmede advies aan de ALV uit te brengen inzake de begroting en jaarrekening van de partij. Gaarne op deze plaats een compliment voor de Penningmeester van het HB voor het gevoerde beleid in het afgelopen financieel moeilijke jaar.

De post saldo verkiezingsfonds is wat gestegen dmv contributie-akties. Het begrotingstekort bedraagt 10% van de vaste lasten. Dit zou kunnen dalen wanneer er naast de contributie een eventuele extra bijdrage binnenkwam. Vandaar speciale acties volgend voorjaar.

Volgend jaar zal worden uitgegaan van de in dit jaar zichtbare lijn van verminderde uitgaven. We zullen echter evengoed moeten bezuinigen en wel als volgt:

de regio-bijdrage moet helaas verlaagd worden van f. 12.-- naar f. 10.--.

De onkostenvergoeding HB dient veranderd te worden ten gunste van de HB leden.

De bijdragen aan SWR en PSVI kunnen niet verhoogd worden.

Alle bezuinigingen kunnen niet op het Centrale Apparaat afgewenteld worden. Wanneer HB-leden zouden moeten afzien van hun taak wegens te hoge onkosten, is dat niet toelaatbaar. Hopelijk zijn we het keerpunt gepasseerd, e.e.a. is mede te danken aan de inzet van alle medewerkers op het secretariaat. Op de personeelsbegroting is zoveel mogelijk beknipt.

De volgende verkiezingen zullen een testcase vormen.
Er dient een draaiboek te zijn. Preventieve maatregelen
zullen waarborgen moeten zijn om verrassingen te kunnen
uitsluiten.

De accountantskosten zijn minder geworden.
In de Financiële Commissie heeft een wisseling
plaatsgevonden.

Tenslotte adviseert de Financiële Commissie de ALV het
begrotingsvoorstel 1984 goed te keuren.

Motie 4.02 Kees Spithorst

Is tegen de verlaging van het regio-bedrag van f.12.-- naar
f. 10.00. Eigenlijk verkapte contributieverhoging. Immers
de regio Friesland heeft ook hoge onkosten ivm lange
reisaftstanden e.d. en krijgt geen compensatie hiervoor
zoals het HB nu wel.

Penningw. HB: ontraadt de motie
Deze motie door stemming verworpen.

Motie 4.01 Johan vd Aa

Decentralisatie v.w.b. contributieverhoging zou gunstiger
zijn.
HB ontraadt motie.
Motie verworpen.

Motie 4.03 Erik vd Hoeven

De SWB en PSVI worden gekort door de Rijksoverheid.
Een extra bijdrage door HB is onmogelijk.
Aangezien het voortbestaan van deze instellingen essentieel
is wordt een contributieverhoging van f. 5.-- voorgesteld.
HB adviseert voorstel over te nemen.
Deze motie zonder stemming overgenomen.

5. Toespraak Partijvoorzitter

Tekst los bijgevoegd.

6. CONCEPT EUROPEES PROGRAM

Orde van behandeling

Eerst een algemene ronde voor het europees program. Vervolgens de moties in
de volgorde van nummering. Vervolgens de amendementen per hoofdstuk, waarna
de sprekerslijsten worden afgewerkt en de amendementen hoofdstukgewijs in
stemming worden gebracht.

Motie 6.01

Het HB is van mening dat de concept tekst voldoet aan de eisen van de motie. De tekst kan wellicht qua electoraal wervende kracht nog iets worden verbeterd. Vandaar zal er conform de traditie na vaststelling van het programma een populair toegankelijke versie worden gemaakt. De indiener trekt na deze toezegging zijn motie in.

Motie 6.02

HB: De betrokken motie dient, hoe goed bedoelt ook, ontraden te worden. Er wordt gesproken over speerpunten, waarschijnlijk worden hiermee prioriteiten bedoeld, deze zijn aangeduid in het programma. Ieder van de genoemde speerpunten wordt door ons van belang geacht en wordt teruggevonden in het program.
Voorzitter van de werkgroep Europa: Is het niet eens met het HB, wil emancipatie aan de speerpunten toevoegen.
In stemming: Motie 6.02 wordt verworpen.

Motie 6.03

HB: De motie stelt voor de Benelux als een substituut te laten fungeren van de EEG. Er is echter geen tegenstelling, maar een gelijk opgaande richting. Prioriteit ligt bij de EEG. HB ontraadt de motie.
Het congres wenst geen stemming, waardoor de motie is verworpen.

Motie 6.04

HB: De bedoeling van de indieners is om meer inspraak toe te dichten, hetgeen wij van harte onderschrijven, m.n. de Vredeling richtlijnen bieden in principe voldoende houvast om hieraan tegemoet te komen. Het is al moeilijk genoeg om deze er door te krijgen. De in de motie voorgestelde lijn is illusoir en niet haalbaar.
Het congres wenst geen stemming, waardoor de motie is verworpen.

Motie 6.05

Indiener: Er moet meer tot uitdrukking worden gebracht dat wij tegen kernenergie zijn. Vindt het niet goed dat op deze manier onze eerdere stellingname wordt gewijzigd. Het blijft onaanvaardbaar kernenergie toe te passen zonder dat er een oplossing is voor het afvalprobleem.
Voorzitter werkgroep Europa: Wat je energiepolitiek gezien voor Nederland goed vindt, hoeft dit nog niet te gelden voor Europa.
Jaap Jansen: Ontkent dit laatste, citeert uit het VP.
HB: Het is geen wijziging van onze opstelling, citeert een ander stukje uit het VP '81-'82, waarin staat dat wij ook op Europees gebied onze buurlanden hiertoe moeten bewegen. HB kan niet anders doen, formeel gezien, dan ontraden. Onderschrijft de stelling van de werkgroep Europa.
Omdat de stemming geen uitslag te zien geeft, wordt er schriftelijk gestemd.

Motie 6.06

HB: Is er niet uitgekomen, wat bedoeld wordt met een super-nationaal instituut. Gezien de grote onduidelijkheid, wordt deze motie, zoals die er nu ligt, ontraden. Het congres wenst geen stemming, waardoor de motie is verworpen.

Amendement 6.001

Indiener: Wijst er op dat in congresboek C een gewijzigde tekst van het amendement is opgenomen.
HB: Is voorstander van Europese samenwerking. Adviseert derhalve tot overname van het amendement.
Het congres gaat hiermee zonder stemming accoord.

Amendement 6.002

* rechten Indiener: Een democratisch gekozen lichaam heeft een eigen gronddokument nodig.
Werkgroep Europa: Dit amendement niet overnemen. Aansluiten bij de mensenrechten conventie van Europa.
HB: Is het met de werkgroep eens. Je moet door de bomen het bos blijven zien. Ons houden bij datgene wat er ligt. Ontraden.
Stemming: Verworpen.

Amendement 6.003

Indiener: De term uitsluitend was niet duidelijk, vandaar het amendement.
HB: neemt het over.
Het amendement wordt zonder stemming overgenomen.

Amendement 6.004

HB: Je kan niet zeggen dat er voor alle ingezetenen van de 10 lidstaten vrijheid van vestiging kan bestaan. Dit moet enigszins aan banden worden gelegd. Deze vergaande uitspraak dient ontraden te worden.
Werkgroep Europa: het lijkt een onschuldig amendement, maar het heeft vergaande consequenties, daarom ontraden.
In stemming: verworpen.

Amendement 6.005

Indiener: Vraagt waarom het redactioneel is verklaard door het HB.
HB: Het is wel prima, maar de plaats is niet juist.
Zonder stemming aangenomen.

Amendement 6.006

HB: stelt voor dit over te nemen.
Het congres gaat hiermee zonder stemming accoord.

Amendement 6.007

HB: Overnemen.
Congres gaat hiermee zonder stemming accoord.

Amendement 6.008

HB: Onder voorwaarde overnemen, nl. iets toevoegen in de zin van dat er ook kredietverlening moet zijn aan kleine en innoverende bedrijven.
Indiener gaat hiermee accoord.
Zonder stemming overgenomen.

Amendement 6.009

Indiener: Men mist in dit programma het midden- en klein bedrijf.
Werkgroep Europa: Een heel sympathiek amendement en een omissie in het programma. Wil alleen de 1e zin gewijzigd hebben in Wij zijn van mening etc. en verder de 1e zin laten vervallen.
HB: Met structureel toetsen kan het HB ook niet uit de voeten, maar ook de stelling onder het 2e gedachtestreepje, waar staat een specifiek belastingstelsel wil het HB zo niet overnemen. Het is wel interessant, maar het moet wel op de consequenties getoetst worden. Er zitten te veel haken en ogen aan het belastingstelsel om dit nu zo op te nemen. Stelt voor de tekst in bovengenoemde zin te wijzen dus: 1e gedachtestreepje, zoals door de werkgroep Europa voorgesteld en 2e gedachtestreepje weglaten.
Indiener: Als de andere punten wel structureel getoetst kunnen worden geldt dit ook voor het midden- en klein bedrijf. Mw. Groenman heeft in de TK hiervoor ook gepleit voor het midden- en kleinbedrijf in Nederland.
In stemming: aangenomen.

Uitslag schriftelijke stemming motie 6.05: uitgebracht 136 stemmen, waarvan 77 voor en 59 tegen. Motie 6.05 is hiermee aangenomen.

Amendement 6.010

Het HB is bereid dit amendement over te nemen. Zonder stemming overgenomen.

Algemene sprekersronde hoofdstuk landbouw.

Hr. Schaap: Opmerking t.a.v. am. 6.014: wereldvoedselbank en dan een punt. Am. 6.015 is een uiterst eenzijdig amendement om alle garantie uitgaven terug te dringen ten gunste van ander beleid. Het is een verzwakking van ons standpunt.

Amendement 6.011

Indiener: Het verbaast hem dat het HB het niet overneemt, omdat milieu hoog in ons vaandel staat geschreven. Milieu moet niet ondergeschikt zijn.

HB: Is niet gelukkig met deze tekst. Een oneigenlijke tegenstelling milieubeleid en alles wat daar goed voor is, is ook goed voor landbouw.

Dit is terug te vinden in de milieu en landbouwparagraaf. Daarom ons houden bij de tekst.

Indiener: Het is een kwestie van nuancering en formulering om het accent meer te leggen op milieu.

In stemming: verworpen.

Amendement 6.012

Het HB heeft een alternatief tekst voorstel nl. voor regel 32: dit beleid beoogt bij dit alles bewustwording van de consument, welke realisering van de doelstelling zal bevorderen.

Indiener gaat hiermee accoord.

Het congres gaat hiermee zonder stemming accoord.

Amendement 6.013

HB: niet alleen spreken over huisvesting, maar ook over behandeling. Een verantwoorde huisvesting en behandeling.

Indiener gaat hiermee accoord.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 6.014

HB: de komma vervangen door het woordje en.

Indiener: gaat hiermee accoord.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 6.015

Indiener: De bedoeling is om het niet alleen bij woorden te laten, maar er een meer concrete invulling aan te geven.

HB: ontraadt dit. Wij hebben het al gehad over het bewustwordingsproces en over milieuvriendelijke bemestings- en bestrijdingsmiddelen. Het is misplaatst en overbodig, omdat ieder van de elementen al in het programma is opgenomen. Wij spreken in dit verband over het structuurbeleid van de landbouw, het is daarom formeel ook niet juist.

Indiener: Het gaat niet zo zeer om de doelstellingen, maar om concrete middelen aan te geven om die doelen te bereiken.

Indiener trekt zijn amendement in.

Amendement 6.016A + 6.016B

Mw. Boogerd: Dit amendement loopt vooruit op de discussie over basisinkomen

in de partij.

Beide indieners zijn bereid de amendementen in te trekken en te bespreken met de betreffende werkgroep.

Beide amendementen worden ingetrokken.

Amendement 6.017

In congresboek C staat een gewijzigde tekst.

HB is bereid tot overnemen.

Congres neemt het amendement zonder stemming aan.

Amendement 6.018

Dit amendement is vervallen door aanneming van amendement 6.017.

Amendement 6.019

Indiener: Er is een normenverschil in de diverse landen, daarom andere normstellingen t.b.v. het grensoverschrijdend verkeer.

HB: denkt dat er sprake is van een misverstand. De ene lidstaat mag geen schade aan de andere berokkenen.

In stemming: verworpen.

Amendement 6.020

HB: kan het volledig onderschrijven, maar vindt het opportuun in het Europees program. Geen gedetailleerde lijnen.

D. Eisma: vindt het een zinvol amendement.

Het HB kan de gedachte wel onderschrijven.

Het congres gaat accoord met overname van dit amendement.

Amendement 6.021 + 6.026

6.021 is het meest verstrekkend.

6.021: amendement programmacie: internationale verdragen helpen niet langer.

Voor het heropenen van de internationale discussie worden de volgende punten in overweging gegeven: zie amendement. Dus het gaat niet om uitgangspunten voor de discussie, daarvoor staat deze nog te veel in de kinderschoenen.

Programmacie: bezwaar tegen het 4e gedachtestreepje, dit gaat te ver zelfs voor bv. geneesmiddelen. Overleg met TK-fractie.

HB is het hiermee eens.

Indiener trekt 4e gedachtestreepje in.

In stemming am. 6.021: verworpen.

In stemming am. 6.026: aangenomen.

Amendement 6.022

Indiener trekt zijn amendement in.

Amendement 6.023

Programmacie: constructief amendement.

HB: voorkomen moet worden dat ook maar de schijn wordt gewekt, dat wij de opstelling van mevr. Thatcher ondersteunen. Wij moeten niet de deur sluiten t.a.v. toetreding van Spanje en Portugal.

Indiener trekt de 2e zin in.

Het congres aanvaardt dit amendement.

Amendement 6.024

HB: onderschrijft de onderste tekst. Had liever een andere terminologie gehad. Na stemming wordt am. 6.024 aangenomen.

Amendement 6.025

HB: overnemen.
Het congres gaat hiermee accoord.

Amendement 6.028

HB: overnemen.
Het congres gaat hiermee accoord.

Amendement 6.027

HB: overnemen.
Het congres gaat hiermee accoord.

Het Europees Program wordt met de aangenomen amendementen bij acclamatie aangenomen.

De congresvoorzitter schorst de vergadering.

De congresvoorzitter heropent om 10.10 uur de vergadering.

De congresleiding heeft besloten een kleine wijziging in het programma van vandaag aan te brengen.

Tot en met punt 11 blijft het ongewijzigd. De toespraak van Engwirda en daarna het vragenuurtje. Vervolgens de lunch en daarna vrede en veiligheid. Er is een ordevoorstel ingediend (12) dat de 2 stromingen in de partij t.w. nee en nee onder de huidige omstandigheden ieder via een woordvoerder 15 minuten aan het woord wil laten.

Het voorstel is om als volgt te procederen:

In een eerste ronde 2 mensen ruim tijd geven voor een inleiding.

Vervolgens als tweede ronde een algemene ronde en tenslotte een 3e ronde.

De volgorde van de moties zal op papier gezet worden. De moties zullen achter elkaar in stemming worden gebracht.

Het ordevoorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

De voorzitter van de stemcommissie geeft een toelichting op de stemprocedure.

9. Presentatie kandidaten besturen en commissies.

Bij acclamatie worden benoemd:

B.v.d. Bos als vice-voorzitter politiek.

E. Cassee als vice-voorzitter organisatie.

M. ten Brink als secretaris politiek.

E. Spier als 2e penningmeester.

SWB-bestuur

B. van Hengel

H. Jeekel

K. Klompenhouwer

M. Pijl

J. Pool

C. Rottländer

T. Timman

M. Ververss

I. Weeda

PSVI-bestuur

E. Jekel

F. Rogier

P. Zoun

Geschillencommissie

F. van Dooren

M. Houtkamp

E. Gijsen

A. Vrisekoop

Rapportagecommissie

P. Fokkink

M. van Wagenberg

Landelijke verkiezingscommissie

De kandidaten voor de functie van secretaris buitenland presenteren zich.

10. HB Resolutie Europese Samenwerking

Jaap Janssen:

Staat onafhankelijk D'66 voor. De compromis teksten van het Europees Program te wazig. D'66 kan dit alleen beter.

HB:

Afgelopen voorjaar is besloten dat D'66 initiatieven zou ontwikkelen t.a.v. samenwerking met partijen die het milieu in het vaandel voeren. Allerlei besprekingen zijn gevoerd in het kader van Groen Platform en klein-linkse-groene samenwerking.

In het voorjaar 1984 zijn de Europese verkiezingen.

Er dient nu een besluit te worden genomen of we onafhankelijk dan wel in het kader van de linkse of klein-linkse samenwerking deelnemen aan die verkiezingen.

H.B. ziet samenwerking niet zitten teveel problemen + compromissen (PPR en PSP) en stelt voor onafhankelijk D'66.

HB-resolutie voorstel bijna unaniem aangenomen.

11. Presentatie kandidaten lijsttrekker Europese verkiezingen

Eisma en de Jong presenteren zich.

Omdat het ochtendprogramma binnen de tijd is gehaald, besluit de congresleiding te beginnen met het vragenuurtje van de Tweede Kamerfractie.

AGENDAPUNT 18 - vragenuurtje Tweede-Kamerfractie

vraag: Wat is er bekend van de reis van een parlementaire missie naar El Salvador en hoe denkt de fractie daarover?

antwoord: (Elida Wessel) Hoe de voorbereiding van deze reis verloopt, is niet bekend; voor D'66 staat vast dat we eerst moeten weten wat de status van de commissie is; we moeten niet in dezelfde fout lopen als minister Van den Broek. Eerst als aan de randvoorwaarden is voldaan, dan zal D'66 deelnemen aan de delegatie.

vraag: Vernomen dat een staatsbedrijf (DSM) zich te buiten heeft gegaan aan milieuverontreiniging. Hoe denkt de fractie hierop te reageren?

antwoord: (Dick Tommel) Minister Winsemius heeft in mondeling overleg met de Tweede Kamer reeds gereageerd.

vraag: Hoe denkt de fractie over het grijze geld?

antwoord: (Maarten Engwirda) Zwart geld zijn wij tegen; grijs geld zal wel onnodig zijn.

vraag: bij de stukken voor dit Congres bevindt zich een motie met betrekking tot de gemeentelijke herindeling van een gemeente in Nederland. Vindt de fractie dat deze motie op het Congres aan de orde moet komen?

antwoord: (Elida Wessel) Dat is geen zaak voor de Tweede-Kamerfractie. De verantwoordelijkheid ligt bij anderen.

vraag: Wat is de mening van de fractie; moet niet de provincie het primaat hebben bij gemeentelijke herindeling?

antwoord: (Elida Wessel) Als het partijcongres zich met details gaat bezighouden, is dat een ander verhaal. Het is beter om dan later inhoudelijk van gedachten te wisselen.

vraag: Er is een unieke kans geweest voor de fractievoorzitter van D'66 om in een t.v.-forum te zitten en zich uit te laten over de verwantschap tussen hemzelf en een verwant figuur (Kennedy). Vond het een passieve houding om alleen te reageren om de gestelde vragen.

antwoord: (Maarten Engwirda) Dat lag aan de leiding van het programma (Hogendijk); kon niets aan doen dat een aantal andere heren nog niet was uitgesproken over de Nieuw-Guinea-kwestie.

reactie: Fractievoorzitter moet elke mogelijkheid aangrijpen; moet geen passieve houding aannemen bij dergelijke aangelegenheden.

vraag: Er is een lijvig rapport van mijn hand over het zwart-geld-circuit in Nederland. Uit het rapport is duidelijk naar voren gekomen dat alle bonden zijn aangepakt. Niemand heeft mij een proces aangedaan. Dit was een uitstekende gelegenheid geweest voor de Tweede-Kamerfractie om in de publiciteit te komen. Wij horen niets; graag een antwoord op een schrijven uit de basis.

antwoord: (Maarten Engwirda) Op het punt van de bestrijding van het zwart-geldcircuit zijn wij zeer actief geweest over nota's die het kabinet op mijn verzoek heeft uitgebracht. Het genoemde rapport staat mij niet direct voor de geest; zeg toe contact op te zullen nemen.

vraag: Zou de fractie in het kort kunnen samenvatten hoe de problemen tussen de overheid en de ambtenaren kunnen worden opgelost, met name met betrekking tot de suggestie dat ambtenaren te veel verdienen?

antwoord: (Maarten Engwirda) Sinds 1978 hebben de ambtenaren 10% `a 14% ingeleverd. Een half jaar geleden heeft de fractie al gezegd dat het zo wel genoeg is. Ik zal hierop in mijn toespraak tot het congres terugkomen.

vraag: Is het mogelijk dat de fractie wat meer initiatief neemt om de standpunten over de huidige stand van zaken naar buiten toe te brengen?

antwoord: (Maarten Engwirda) De afgelopen maand is gedebatteerd over de acties en de ongelijke behandeling. D'66 heeft steeds constructieve suggesties gedaan; dat het kabinet ze niet overneemt, is niet onze schuld.

16. (17) Actuele Politieke Moties

Motie 17.01

De heer Traag deelt mee dat de indiener bereid is zijn motie in te trekken omdat het HB de toezegging heeft gedaan om in een werkgroep hier iets aan te doen.

Motie 17.02B

Indiener: Geeft een toelichting. D'66 als democratische partij kan het niet nalaten om een land dat voor 50% gelieerd is met de EEG kritisch te volgen en op de vingers te tikken.

HB: stelt zich positief op met betrekking tot deze motie met name de stelling dat de wantoestanden van voor 12 september geen excuus zijn voor schending van mensen en burgerrechten.

Het HB wil wel de motie steunen, zij het met een kleine amendering nl. dat de opvattingen over te brengen aan en dan toevoegen bv. etc.

De indiener gaat hiermee accoord.

De motie wordt zonder stemming aanvaard.

Motie 17.03

Popman: Is statenlid van Utrecht en bij herindeling betrokken. Hij was verrast dat 1 voorbeeld uit het land er uit gepikt is. Ontraadt om op deze manier verder te gaan.

Mw. Klaassen: Sluit zich hierbij aan. Vraagt of indieners de motie in willen trekken.

Traag: (een van de indieners) Het is een risico om een dergelijke motie in te dienen. Het gaat er om dat de TK-fractie goed luisteren naar de mensen die zich hiermee bezighouden nl. de basis.

HB: Is van mening dat dergelijke kwesties niet in een congres aan de orde dienen te komen. BvdB heeft aangeboden om te bemiddelen.

De Indiener gaat hiermee accoord en is hiermee tevreden, waarop hij zijn motie intrekt.

12. (14) Toespraak M. Engwirda

Tekst apart bijgevoegd.

De congresleiding heeft een voorstel tot behandeling van het agendapunt Vrede en Veiligheid gemaakt - zie stuk D-37.

De twee sprekers in de eerste ronde zullen zijn Kohnstamm namens het HB en Slottje namens de andere stroming in de partij.

In de 2e (algemene ronde) zullen maximaal 40 sprekers het woord kunnen voeren.

Schorsing voor de lunchpauze en heropening.

17. (18) Uitslag stemmingen en verkiezingen

Secretaris buitenland: uitgebracht 258 stemmen, waarvan 2 ongeldig.

Wellenstein 107 stemmen, Van Hoorn 149 stemmen en hiermee gekozen.

Lijsttrekker Europese Verkiezingen: uitgebracht 346 stemmen.

Mw. Boogaard 2 stemmen, De Jong 10 stemmen, Eisma 334 stemmen, en hiermee gekozen.

Wim Dik houdt een introductietoespraak voor D. Eisma.

Toespraak D. Eisma - tekst apart bijgevoegd.

15. (12) HB-resolutie Vrede en Veiligheid

Motie 12.01

Bij aanneming vervallen alle betreffende moties.

Indiener C. Slottje: Er is een uitspraak gedaan. Op zichzelf mogelijk, maar wel de nieuwe feiten die hiertoe aanleiding geven er bij nemen.

HB: Aanneming wordt in hoge mate ontraden.

Het congres heeft in mei dit jaar in Zutphen besloten dat er een resolutie aan de leden moest worden toegezonden. Het HB voert de besluiten van het congres uit.

Indiener: Voor de indieners van de motie is het een hard punt, dat wanneer het HB vindt dat er nog eens over gesproken moet worden, dat er daarvoor goede argumenten moeten worden aangevoerd.

Echter om het congres de discussie niet te ontnemen wordt deze motie ingetrokken.

1e ronde

Cees Slottje: Wij hebben al heel vaak over de kwestie van middellange afstands-raketen gesproken sinds 1979 toen het dubbelbesluit aan de orde was en met name daarop volgende congressen is men gekomen tot een uitspraak, wat terug te vinden is in de HB resolutie, nl. geen plaatsing onder huidige omstandigheden. Vervolgens wat daarmee te doen. U weet allen dat ik van mening ben dat de formulering onder de huidige omstandigheden onjuist is, maar er zijn veel meer zaken waar wij het op dit punt eens zijn, dan waar wij het niet over eens zijn.

Wij zijn het wel eens over:

plaatsing van deze wapens in Europa is ongewenst.

deze kwestie is in internationaal verband van betekenis, plaatsing alleen in Nederland is niet van belang.

Wanneer u nog eens het VP naleest en kijkt waar wij het over eens zijn, dan is dat een goed Vrede en Veiligheidsbeleid.

Wij spreken over optimale condities voor ontwapeningsonderhandelingen. Beperkte bewapeningsachterstand kan hiertoe leiden.

Het is gewenst dat er een atoomwapenvrije zone in Europa zal zijn. De afhankelijkheid van kernwapens moet teruggedrongen worden. Daarover moet binnen de Navo tot overeenstemming gekomen worden, wanneer dat niet lukt zullen wij eenzijdige stappen nemen.

Wij zijn het eens over het afwijzen van Pershings en Tomahawks. Maar wij zijn het niet eens over wat je moet doen om te voorkomen dat die dingen geplaatst worden.

Wij zijn het niet eens dat het dubbelbesluit een goed besluit was.

Er is een groep mensen, die zegt je moet nee zeggen. Als je niet goed genoeg je best doet plaatsen wij ze niet en aan de andere kant plaatsen wij ze wel wanneer Rusland niet goed zijn best doet. Deze formulering is een onderhandelings-tactische formulering en niet een beleidsmatige formulering en daarom kom je in moeilijkheden.

Bewapening moet gezien worden in de context van de hele wereld. Wij zien een explosieve groei van bewapening aan weerskanten.

Het gaat er om dat er supermogendheden tegenover elkaar staan in competitie, die gebiologeerd zijn op het gebied van competitie.

Het is van belang dat er een groepering is, dat beide supermogendheden ingebed zijn in verdedigingsorganisaties, zoals de Navo en het Warschaupact.

Wij hebben een hele lange reeks van bewapeningsonderhandelingen achter de rug. Zowel in 1978 als in 1980 is er een concluderende vergadering geweest. De conclusie was dat er niets verbeterd was. Voortgestuwd door technologie en biologisering van bewapening.

Het verdedigingssysteem is zo buiten proporties geraakt dat het wapensysteem op zichzelf een bedreiging vormt.

Beide partijen kunnen niet tot ontwapening komen, omdat beide partijen elkaar een alibi verschaffen voor bewapening.

Hij wijst er op dat in 1979 de opperbevelhebber van de Navo heeft verklaard dat deze wapens militair niet noodzakelijk zijn, maar dat het politieke wapens zijn, omdat de Navo een gebaar van eenheid moest maken tegenover de Sowjet-Unie.

Het interne probleem van de Navo los je niet op door een nieuw wapensysteem.

Defensieve wapens mogen eigenlijk wel, offensieve wapens niet.

Het gevaar zit niet in de bedoelde oorlog, maar de oorlog die per ongeluk ontstaat, door een misverstand.

Natuurlijk zal geen van beide partijen er toe overgaan om een kernoorlog te beginnen. Beide partijen zijn er van overtuigd dat wanneer maar 10% van de kernwapens wordt gebruikt in Midden Europa dat dat zo veel radioactieve stof in de wereld zal

brengen dat het noordelijk halfrond vergiftigd zal zijn.
Het gevaar zit dan ook in een per ongeluk ontstane oorlog. Het gaat er om wapens in te voeren, die qua aard onaanvaardbaar zijn.
Aangegeven moet worden welke wapens wel en welke niet aanvaardbaar zijn. Wapens die offensief zijn horen niet in een verdedigingsapparaat als de Navo aanwezig te zijn. Als je ze toch invoert, dan scheur je je eigen bondgenootschap. Dat zien wij gebeuren en dat is een fundamentele fout van het Navo dubbelbesluit. Formulering onder de huidige omstandigheden betekent dat wij eventueel in de toekomst bereid zijn er enkele te plaatsen.
Wij zeggen nee tegen deze wapens. Het is een voortgaand proces. Onderhandelen zal jaren duren..
Wij zullen nog in lengte van jaren voortdurend ons standpunt moeten bepalen wat wel of niet aanvaardbaar is.
Ons nee behoort een beargumenteerd nee te zijn.
Het eenvoudige feit dat Nederland niet plaatst, speelt geen rol bij de onderhandelingen, maar binnen de Navo.

HB-resolutie vrede en veiligheid

1e Ronde: Jacob Kohnstamm:

Het HB en alle mensen die "onder de huidige omstandigheden" tegen zijn, hebben geworsteld met de formulering van het vorige Congres; krijg de indruk dat de partij sindsdien heeft geworsteld met het standpunt van het HB.

Ik wil eerst even stilstaan bij motie 1421 in de herinnering van het Zutphen-congres. Er was toen o.a. aan de orde een motie die in een lijn lag met hetgeen Slottje heeft betoogd. Het betreft twee woordvoerders; wij vinden dat wij er op dit moment geen beslissing over kunnen nemen, wel op het volgende Congres. Dat heeft het HB toegezegd. Op grond hiervan is toen de motie van Vlaardingen verworpen. Daarna kwam motie 1421 aan de orde; deze heeft echter een tegenstrijdigheid in zich. Het HB heeft bij de stemming gezegd: het HB leest "Europa" in die motie als oost- en west-Europa. Het Congres heeft de motie geaccepteerd. Daarna is commotie ontstaan: op hetzelfde Congres zijn ook aangenomen de motie-Spigt en de motie-Van de Bos. Het HB moet uitleggen wat de logica is. Het is de taak van het HB om de uitleg die nodig is, te geven. Ik vind tenslotte dat duidelijk gemaakt had moeten worden hoe de uitleg wel had moeten zijn.

Ik wil even stilstaan bij het verleden. We hadden het standpunt "onder de huidige omstandigheden: neen" in het verkiezingsprogramma 1982. Om van dat standpunt af te komen, dus: definitief:neen, zeg ik: we moeten bij de omstandigheden te rade gaan.

Zijn de omstandigheden gewijzigd? Ja, en niet zo weinig ook. Ik noem o.a.:

- Reagan heeft in het begin van zijn presidentschap al een polarisatie teweeg gebracht.
- De onderhandelingen in Genève zijn mis gegaan; eerder retoriek over onze hoofden heen; in de publiciteit is sprake van een vermindering van de dreiging.
- Het doorgaan van plaatsing van SS20-raketten ondanks het voorstel van Brezjnevski en Andropov's aankondiging om SS-20's te plaatsen.
- Een ander kabinet, een andere minister van Defensie.
- Plaatsing van middellange-afstandwapens in Italië, West-Duitsland en het Verenigd Koninkrijk binnen niet al te lange tijd effectief.
- De Russen hebben de onderhandelingstafel verlaten.

Vraag is nu: zijn er die op grond van de gewijzigde omstandigheden tezamen met de kabinetswisseling dat wij nu definitief "neen" zouden moeten zeggen?

D'66 dient zoveel mogelijk te doen om plaatsing te voorkomen in Europa. We moeten alles doen om plaatsing te voorkomen. Dat betekent dat we in ieder geval de mogelijkheid hebben om pressie uit te oefenen en herstel van de onderhandelingen zoveel mogelijk te beïnvloeden.

Er is niet te onderhandelen met lege handen. Als het standpunt is ingenomen dat er wat te doen valt, pas op het laatste moment met de ogen open vaststellen wat de omstandigheden zijn. Nederland moet in juni 1984 beslissen. Wat is de logica om dan nu "neen" te zeggen?

Als wij vinden dat dat ons standpunt is, waarom dan een half jaar vóór de beslissing het achterste van de tong laten zien? Dat zou in strijd zijn met de tweezijdige doelstelling, nl. voorkomen van plaatsing in Europa en tegen eenzijdige ontwapening.

Verder: straks kunnen wij het misschien niet meer zeggen, omdat de fractie al "ja" zal hebben gezegd; ik zeg aan de fractie: u hebt een gedelegeerd vertrouwen; ik heb dat vertrouwen; ik hoop u ook.

Sprekersronde

E. Peters:

Zou zich graag aansluiten bij hartstochtelijk pleidooi van Willy Brandt. Wij komen in een dramatische stroomversnelling doordat onze bondgenoten al met plaatsing begonnen zijn.

Het heeft ook geen zin om zoals Lubbers zegt er evt. wat minder te plaatsen. De koppeling met de VS is volstrekt verkeerd. Wij dienen soeverein te blijven. Wij dienen dan ook de regering te overtuigen om plaatsing niet in overweging te nemen.

P. Fokkink:

Onderschrijft de 2-stromingen-visie niet vwb wel of niet plaatsen. We zijn duiven met eigen vliegroutes. Er dient een einde aan de verwarring en onvrede te komen. Niet plaatsen maar blijven onderhandelen. Dit standpunt kan op elk volgend congres gewijzigd worden.

P.vdBrandhof:

Er zijn 3 redeneringen t.w.:

motie 1421 was aangenomen en daarmee zou de kous af zijn.

E.e.a. is echter ondeugdelijk en onvoldoende duidelijk.

Standpunt moet duidelijker: niet plaatsen onder huidige omstandigheden.

Een absoluut nee is niet goed.

Nu heeft de Kamerfractie prima werk kunnen doen i.t.t. PvdA die met rug tegen de muur staat.

Eikenaar:

Er dient pressie te worden uitgeoefend om er minder en het liefst geen te krijgen. Dit is een prestigieuze zaak.

We kunnen niet mee doen aan vernietiging van hele gezinnen.

Dit is onmenselijk.

Glastra v. Loon:

Dit is geen tijd voor grote woorden, maar luisteren is het belangrijkste in deze ernstige situatie. Het is heel belangrijk dat D'66 invloed blijft houden op congressen en evt. op het kritieke moment van positie kan veranderen. D'66 moet deze fundamentele lijn voortzetten.

A. Mantel:

Onder huidige omstandigheden is voor meerdere uitleg vatbaar.

Dit is etisch onaanvaardbaar. D'66 dient consequent te zijn zie moties 16 en 41 (Zutphen) Een overlevingsvoorwaarden voor D'66!

G. vd'Hoeven:

Itt de PvdA is het ons mogelijk initiatieven te blijven ontwikkelen tav politiek onderhandelen inzake deze kwestie.

Hans:

Moeten we terug naar de tijd van '40-'45 van gebroken geweeptes? Deze zaak is te ernstig; Vrede en Veiligheid is een zaak van leven en dood. Als we een absoluut nee laten horen staan de Russen hier direkt op de stoep. Kijk naar Afghanistan. Ik ben liever dood dan rood.

A. Weerburg:

Tegen plaatsing van destabiliserende kernwapensystemen.

Dreiging voor andere kant. Onderhandelen op internationaal niveau. Motie Engwirda inzake meetellen van Franse en Britse kernwapens aanvaard. PvdA kan niets meer doen.

Spreker: Het gaat niet om formulering of politieke discussies, het gaat om het uitgangspunt. Laten wij integer blijven. Bij het praten over massavernietigingswapens kun je je iets voorstellen. Als je je hiervoor verantwoordelijk maakt, laten wij dan onze steun opzeggen aan Amnesty International en onze mond houden over Auswitch. Als je kleine massamoorden veroordeelt en je stelt je achter grote, dan ben je hypocriet en niet integer.

Schaper: In ons eerste programma stond een citaat van J.F. Kennedy: als er geen reden is om te veranderen is het niet te veranderen. Het gaat er om hoe wij internationaal invloed uit kunnen oefenen. Hem ontgaat de duidelijkheid dat wij het standpunt van de PvdA overnemen, terwijl de effectiviteit van ons standpunt nu juist bewezen gaat worden.

Onze eerste opdracht tot een matiging en zelfs tot een stap van beide zijden. Geen open tot plaatsing, maar zorgen dat je invloed kunt uitoefenen dat er geen plaatsing komt.

Stibbe: Een gebaar van moed maken. Een gebaar dat naar beide zijden geldt: Rusland en Amerika moeten weten dat Europa niet opnieuw slagveld wil zijn. Iedereen duidelijk maken wat wij willen. Geen nieuwe kernwapens in Nederland, niet in Europa niet in Oost en niet in West.

Mw. Jorritsma: Zij vindt het droevig dat de partij zo strijd over een punt waarover wij het allemaal eens zijn: geen kernwapens in Europa. Wij moeten veel meer de nadruk leggen op wat ons bindt.

Overweging: Een bepaald besluit valt, onder de huidige omstandigheden, en daarom hoef je dat niet zo expliciet toe te voegen.

De oorzaken moeten bestreden worden in een veel breder kader. Niet door nee onder de huidige omstandigheden, maar nee en bovendien. Zie motie 1210.

Ten gunste hiervan worden de moties 1212, 1215, 1221 en 1222 ingetrokken.

Stokman: Stelt de open brief van Herman Wigbold op 29 oktober aan de orde.

Naast rationele argumenten zijn er ook emotionele argumenten. Hij besluit met een citaat uit deze brief: Ik kan de gedachte niet verdragen straks in de ogen van mijn kinderen het verwijt te lezen, jij hebt niets gedaan.

Vis: In 1980 is het standpunt met pijn en moeite tot stand gebracht. Hoe moeilijk het ook was om dit standpunt uit te leggen, hij denkt wel dat het werkt.

De aanvaarding van de motie Engwirda in de Kamer is een belangrijk feit.

Het onderhandelingsproces in Genève verloopt in fasen.

De Russen zeggen dat de onderhandelingen misschien in een ander kader geplaatst kunnen worden, dat is de 3e stap.

Moeten wij dan nu een definitief standpunt bepalen? Het is zeer onvruchtbaar om met lege handen te onderhandelen. Dat hebben wij gezien t.a.v. de onderhandelingen van de korting op de ambtenarensalarissen.

Als er ooit redenen waren om het standpunt niet te veranderen, dan zijn die er nu.

Wellenstein: Het zijn niet alleen de Pershings en Tomahawks waarover wij praten.

Het is een veel groter probleem. Vermindering van de afhankelijkheid van kernwapens in West en Oost. Gezien de huidige politieke verhoudingen is het van belang dat wij niet als de PvdA een absoluut nee laten horen.

Hiermee zouden wij de indruk kunnen wekken dat daarmee voor ons de kous af is.

Mw. Bischoff: Vanaf het beruchte amendement Bischoff heeft zij geprobeerd de discussie over de lange afstandswapens te verbreden.

Het is haar niet gelukt, zoals zij de moties ziet. Moeten wij onderhandelen met Oost Europa totdat de vredesbeweging iets op gang heeft gebracht in Oost Europa? Je moet geven en nemen als regeringen.

Allemaal zitten wij er mee: hoe dringen wij de kernwapens terug. Wij hebben de kracht van ons argument. D'66 moet de discussie gaande houden. Zij houdt liever vast aan het VP met alles er op en er aan.

Klompenhouwer: Er zijn al veel argumenten naar voren gebracht. Het heeft reeds aanleiding gegeven tot een geweldige hoop spanning in de partij. Wij moeten niet in dezelfde fout vervallen. Roept op om bij het stemmen heel nauwkeurig te zien of de indieners de consequenties helder genoeg weergeven.

Als wij motie 1210 aannemen zijn wij helemaal terug bij de verwarring van het voorjaarscongres.

Walvers: De politiek is verantwoordelijk voor de ontstane situatie. De politiek heeft op haar geweten dat wij tot onze nek in de kernwapens zitten. De politiek heeft gefaald, daarom voor motie 1242 die voor een referendum is. Amsterdam '81 en oktober '83 heeft uitgewezen wat de bevolking wil.

Uerz: Wilde een minderheidsstandpunt uit het HB naar voren brengen. Hem is gevraagd dit niet te doen. Wil een congres uitspraak hierover hebben.

Veldhuizen: Wij onderhandelen over iets, desnoods een besluit. D'66 en Nederland dienen aan te dringen op de rol en aantal kernwapens en wij zijn bereid tot eenzijdige stappen. Wij weten dat deze wapens militair strategisch niet nodig zijn. Er is een overkill van 9 maal.

Wij onderhandelen niet met lege handen, nee wij nemen 572 nieuwe wapens mee en wat wij daarvan overhouden is een meedoen aan de bewapeningsspiraal.

Wij dienen een politiek gebaar te maken, proberen het vertrouwen te herstellen. De spiraal te stoppen en steeds op kortere of langere termijn de spiraal terug te dringen.

Spreker: De wapenwedloop moet tot staan gebracht worden. Kwalitatief zijn zij bedreigend, voor de mensen en voor de aarde. Daarom waren wij er bij op 29 oktober. Motie 1421 is duidelijk en heeft de ruimte die de fractie nodig heeft.

SPREKERSLIJST

Matthijs Verwaas:

Twee dingen: wij dreigen een historisch democratische unie te worden; we zijn geobsedeerd door een beslissing uit het verleden. Ten tweede zie ik een eenzijdigheid van stappen door de beslissing voor middel-lange-afstandswapens. We hebben geen behoefte om compromissen op voorhand af te sluiten; ik pleit voor vrijheid voor de fractie om op grond van toekomstige ontwikkelingen te beslissen.

M.L.Tiesinga:

De HB-resolutie is niet op alle punten even sterk geformuleerd. Voor mij geven de doorslag argumenten voor verandering; alleen doen als zoiets een wezenlijke bijdrage levert. Voor de fractie en ons allemaal ruimte houden. Belangrijk is dat onze hoop ligt in de onderhandelingen; gooi de deur alstublieft niet dicht.

Elseroze Kuiper:

Vandaag groot beroep op u omdat met alle emoties om daarover na te denken, politieke stappen te kunnen zetten. Voor ons als partij moet dat politieke gevolgen geven. Onderhandelingsmogelijkheden open houden; dat is voor beide kanten meer duidelijk. Politici geven wegen aan om met "neen" om te kunnen gaan. De mogelijkheid is aanwezig om invloed uit te oefenen; die mag niet weg worden genomen, omdat ik erbij wil zijn als de beslissing wordt genomen.

W.van Oorschot:

Wijst op verhaal van Willie Brandt.

Wessels:

Wij moeten ook aan ons zelf denken bij al deze besprekingen. Wij zullen D'66-ers blijven in Gennep, maar wij maken ons bezorgd dat het "onder de huidige omstandigheden" wordt besproken. Ik vraag u vandaag niet alleen te luisteren naar een ieder die hier spreekt. Kijk vandaag door uw eigen D'66-bril. Maak een verstandige keus. Met alle respect voor het HB. Congres hak de knoop door. Onze kiezers vragen hierom. Wij zijn de spreekbuis van alle leden. De mensen moeten kunnen zeggen dat D'66 in staat is te besluiten "neen" te zeggen.

Chel Mertens:

Over de ontwerp-HB-resolutie; wat staat er? De wijzigingen zijn niet wezenlijk genoeg om ons tot andere gedachten te brengen. Er is een reeks van brandhaarden in de wereld. Hoe kunnen wij uitleggen dat zulke ontwikkelingen de omstandigheden niet vernaderd hebben? De richting is goed. De stappen moeten concreet worden. We moeten de mensen activeren; vredige overweging: daar ligt onze kracht (?MJ) Niet alleen onderhandelen, niet alleen beperking eenzijdige ontwapening. Bij een keus: kiezen voor laatste variant; bij keuze 90 in Europa en 10 in Nederland of andersom.

Van Mierlo:

Er is tenminste reden om met enige eerbied aan het SPD-congres te denken. Wegens het moment waarop het is genomen.

Vandaag gaat het erom of wij de fractie nu al moeten vast leggen op een beslissing over een half jaar.

Ik ben met vele anderen eerlijk en diep ervan overtuigd dat de kans op slagen van de onderhandelingen realistischer is dan een tijd geleden. De vraag is of D'66 principe gevecht moet beginnen waar de Sowjetunie naar alle waarschijnlijkheid moet eindigen. Een akkoord is van onschatbare betekenis. Wanhoop en teleurstellingen moeten worden neergelegd in een beslissing: we moeten er in de komende periode van maken wat er van te maken valt.

Ook als dat betekent dat het wat moeilijker is uit te leggen.
We gaan ervan uit dat onze standpunten waardig zijn; waarom zouden we dat prijs geven. Dat is de vraag.

Motie 12.17 C.Slotje

Waar zijn wij mee bezig? Voortgaan met bewapenen? Sympathie voor Freeze-beweging.

HB: constateerd punt 1 en 3 als negatief; blijft er niets te onderhandelen. Ontraadt motie.

C.Slotje zou graag een voorbeeld stellen.

Motie 12.13 P.Fokkink

Permanent onderhandelen en uitgaan van niet plaatsn.

HB: dan grote tegenstrijdigheden bij onderhandelingen; wanneer ons doel niet bereikt wordt dient er ook onderhandeld te blijven worden. Ontraadt motie

Motie 12.16

Niet nader toegelicht.

HB: Klopt de lezing eenzijdig nee tegen plaatsing in Nederland en Europa zonder heroverweging eerste 5 of 10 jaar?

Reaktie: geldt niet voor toekomstige ontwikkelingen gaat om deze tijd.

HB: ontraadt motie.

Motie 12.31

M. de Roos niet aanwezig.

HB niet de mogelijkheid uitsluiten om daadwerkelijke plaatsing te voorkomen. Ontraadt motie.

Motie 12.41 A.Manten:

Beginnelsen D'66 zonder voorbehoud handhaven. Duidelijk nee. Afstoten taken. Evt. delen 2 en 3 van de motie apart.

HB: met conclusie niet eens; ontraadt punt 1 motie. Niet nu standpunt innemen van 2 taken goedkeuren. Men moet daarover later kunnen beslissen.

Motie 12.11 Jo Zinken

Nee dient uitgangspunt te zijn.

HB: Deur niet sluiten blijven onderhandelen.

Jo Zinken: als medeondertekenaar van 1421 leg ik deze motie anders uit dan HB. Congres wees consequent en zeg duidelijk nee tegen kernwapens.

Motie 12.10 Dick v. Iperen

Congres dient beleid vast te stellen + doelstellingen te formuleren. Alle onduidelijkheid voorkomen dus niet alleen geen nieuwe kernwapens in Europa maar op den duur afschaffing.

HB: D'66 zal alles doen om te voorkomen dat de wereld afhankelijk wordt van kernwapens. De omstandigheden kunnen echter wijzigen!
Schriftelijke stemming over deze motie; verworpen.

Motie 12.20

Indiener: Duidelijkheid moet niets te wensen overlaten. Door de zin onder de huidige omstandigheden gaat het HB voorbij aan een limiet om aan een aantal kernwapens in Europa toe te komen. Als wij allemaal vinden dat er geen nieuwe kernwapens geplaatst moeten worden in Europa, moeten wij dat duidelijk zeggen.

HB: Het is op geen enkele wijze aan de orde of iemand progressiever is in deze zaal dan een ander. Wij zullen allemaal alles doen om plaatsing van kernwapens te voorkomen. Hij is het ten dele eens met de overwegingen, maar niet t.a.v. onze fractie. Wij zijn tegen plaatsing van kruiswapens, maar er moet over onderhandeld worden. Het is duidelijk laat misschien nog wel iets te vragen over. Ontraadt deze motie.

Indiener: Natuurlijk moet de partij vertrouwen hebben in de fractie, maar er zijn kennelijk geen omstandigheden waaronder D'66 kernraketten wil plaatsen en dan moeten wij dat zeggen. Het is te gek dat als je tot stabilisatie, vermindering of verwijdering wilt komen er meer geplaatst gaat worden.

Motie 1218

HB: Ontraadt deze motie. Motie zegt doel moet zijn op zo kort mogelijke termijn alle kernwapens de wereld uit te hebben. Op zichzelf de doelstelling, zoals die nu in het VP staat, dat is een harde doelstelling, maar wij gaan geen doelstelling overnemen, die niet realiseerbaar is.

Indiener: Bespeurt steeds meer dat wij in een wereld gaan leven en accepteren dat er kernwapens zijn en deze meenemen in de onderhandelingskoffer.

Motie 1753A - D-35:

Indiener: In HB resolutie was niet langer gangbaar overweging 2, waarin staat dat de omstandigheden niet veranderd zijn. Wij zijn het daarmee niet eens. De omstandigheden zijn wel gewijzigd, daarom is deze motie ingediend. Nederland moet meer het voortouw nemen om de invloed binnen de Navo te vergroten willen wij niet tot in eeuwigheid verdoemd zijn om tussen 2 grootmachten te zitten.

Wij willen er bij zijn in Genève. Wij zeggen niet nee, maar ja tegen onderhandelingen.

HB: Deelt de constatering van de motie als aanvulling op HB resolutie.

Alles moet gedaan worden om een hervatting van het overleg in Genève mogelijk te maken.

Het HB kan meer dan leven met deze tekst.

Motie 1202

Indiener trekt deze motie in t.g.v. 1210.

Motie 1214 vervalt.

De moties 1230, 1232B en 1233 neemt het HB over.

Motie 12.32A wordt ingetrokken.

Stemming:

Motie 1217: verworpen.

Motie 1213: verworpen.

Motie 1216: verworpen.

Motie 1231: verworpen.

Motie 1241:

De indiener trekt in: het stukje bevestigt tot Europa. Het verzoek aan het HB blijft staan.

Het HB heeft geen bezwaar tegen wat er nu staat. Het wordt nu een actuele politieke motie en zal onder dat agendapunt behandeld worden.

Stemming:

Motie 1211: verworpen.

Motie 1210: stemming onduidelijk. Gebeurt schriftelijk.

De vergadering wordt voor 15 minuten geschorst.

Uitslag:

581 stemmen uitgebracht: 254 voor, 316 tegen. Verworpen.

Motie 1220: verworpen.

Motie 1218: verworpen.

D-35: tekstwijziging: middellange afstandswapens i.p.v. kruisvluchtwapens.

HB trekt zijn resolutie in wanneer D-35 wordt aangenomen.

Rapportagecie: Op de HB resolutie liggen 4 amendementen, die komen dan ook te vervallen. Gevraagd wordt waarom het HB zijn resolutie intrekt wanneer 1753 wordt aangenomen.

HB: 1753 is beter geformuleerd en geeft in essentie beter weer wat in de HB resolutie staat.

12.32B en 12.33 kunnen heel goed dienen als amendementen op motie 1753.

Vanuit de zaal wordt gevraagd eerst de amendementen te behandelen.

Congresvoorzitter: Het HB heeft aangegeven welke amendementen aanvaardbaar waren.

Van de 4 zijn er 2 overgenomen door HB.

Van de orde:

1230 wordt niet overgenomen door HB. In congresboek staat onder voorwaarde(n) overnemen.

HB: Het dictum zoals het is ingediend is moet iets beter geformuleerd worden.

Waar het de freezebeweging betreft heeft het HB geen bezwaar zij het dat er freezemoties liggen die beter zijn.

Problemen heeft het HB met het punt 2 geheel schrappen en bezwaar tegen het woordje "moet blijven".

Van de orde:

Gevraagd wordt of de indieners van D-35 bezwaar hebben tegen overname van de amendementen 12.32B en 12.33.

Indieners van deze amendementen hebben geen bezwaar tegen inpassen in D-35 (1753).

Indiener motie 1753: Motie 1230 heeft een aantal dingen in zich die al in 1753 zijn verwerkt. 1214 en 1230 zijn gehoord de discussie nu niet aan de orde.

In stemming D-35 (motie 1753) met in het achterhoofd 1232B en 1233: Aangenomen.

Hierdoor komt HB resolutie te ver vallen.

Motie 1203

Indiener: Er is ook een toelichting gegeven op motie 1421. Het congres heeft toen gestemd, het was nee. Het HB heeft daarna gezegd, nee tenzij. Gezien wat er vandaag gebeurd is, trekt hij zijn motie in.

Motie 1240

De indiener wordt gevraagd of dit nu nog moet worden behandeld, gezien het feit dat de HB resolutie is ingetrokken.

Rapportagecie: In 1240 wordt gesproken over onder de huidige omstandigheden.

Nu D-35 is aangenomen is er weinig ruimte voor 1240.

Indiener: wil onder de huidige omstandigheden veranderen in vooralsnog.

HB: Wij moeten ons richten op niet tot plaatsing overgaan. Het is in strijd met D-35, evenals het in strijd zou zijn geweest met de HB resolutie.

Indiener: Er bestaat onduidelijkheid over ons standpunt bij de buitenwacht. Daarom de kreet omschrijven.

Mertens: Het is in strijd met de aangenomen motie D-35.

In stemming: verworpen.

Motie 1242

Indiener: Er is duidelijk behoefte ontstaan bij een aantal mensen om zich uit te spreken via een referendum bij een dergelijke ingrijpende beslissing.

Niet in de zin van beslissing over plaatsing, maar een peiling voor de parlementariërs.

HB: HB heeft deze motie ontraden, omdat het consultatief referendum bij een dergelijk heikel punt niet moet, omdat de vraagstelling heel nauw luistert.

In stemming: verworpen.

ACTUELE POLITIEKE MOTIES

1241 passage "bevestigt Europa" eruit.

HB: akkoord met wijziging; wij verzoeken de indiener met klem de overwegingen eruit te halen; moeilijk op Congres uit te spreken dat b) en c) eruit gaan; HB gaat akkoord.

Indiener (A.Manten): Het gaat om een uitspraak van de WvK; wel bereid b) en c) te laten vervallen, alsmede "bevestigt ... Europa".

Stemming: aangenomen.

freeze-moties

1751 Indieners: Het betreft hier de letterlijke vertaling van de originele freeze-motie; het is de bedoeling volstreekte solidariteit met de freeze-beweging aan te geven. Motie 1751 is te beschouwen als toelichting op motie 1752.

1752 Indieners: Het is de bedoeling de passiviteit van de Nederlandse regering aan de kaak te stellen en woede over uit te spreken.

HB: motie 1751 kan inderdaad onderdeel zijn van motie 1752. Het is wel mollatig als HB reactie te vragen bij een buitenlandse regering; dit is niet letterlijk uit te voeren.

Stemming: aangenomen.

1750 Indiener: is blij dat 1752 is aangenomen; 1750 werkt dit verder uit; geeft operationele inhoud.

HB: heeft geen bezwaar.

Stemming: aangenomen.

1754 Ingetrokken.

Motie van orde: onder welke motie geeft het HB het advies de motie te ontraden om het HB tot het laatste moment de kans te geven haar standpunt te bepalen?

HB: Twee kanten: wij maken er geen punt van als we het van tevoren weten; aan de andere kant is het voor de indiener beter.

Voorstel volgt.

SLOTWOORD

Jacob Kohnstamm: Ik heb als een berg tegen vandaag opgezien. Wat opvalt is dat voor- en tegenstanders van alle standpunten allemaal zijde aan zijde staan vanuit een diepe bewogenheid om de eigen standpunten hard te maken en aan de andere kant vanuit een diepe bewogenheid met de partij. Toch moesten we de knoop doorhakken; er moest duidelijkheid komen.

Ik dank iedereen voor hun bijdragen; ik dank de Congresleiding voor de moeilijke klus.

Twee mensen hebben het DB verlaten: ik dank Nico Wegter voor de ongelooflijke hoeveelheid werk die hij heeft verzet; ik sluit me aan bij de woorden van Doek Eisma.

Ik dank Mieke van Wagenberg; ook zij heeft een waardige opvolger; ik dank je voor alles wat je voor mij en voor de partij hebt gedaan.